

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЖУРНАЛИСТИКА ФАКУЛЬТЕТІ

Қазақстан 2050

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference

of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016

Ғылыми редактор:
ф.ғ.к., доцент **Медеубек С.**

Жауапты редактор:
аға оқытушы **Дәуренбекова А.А.**

Жинақ хатшылары:
Жұртбай Н., Сапарходжаева Н., Тілепберген А.

Студенттер мен жас ғалымдардың «Ш Фараби оқулары» атты халықаралық ғылыми конференциясының материалдары. Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір 2016 ж. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 136 б.

ISBN 978-601-04-1787-8

Жинаққа студенттер мен жас ғалымдарға арналған халықаралық ғылыми конференцияның тезистері енгізілген.

Профессор М. К. Барманқұлов тұжырымдары және қазіргі заманғы телеақпарат

Смақов Д.

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Ғылыми жетекшісі: ф.ғ.к., доцент Әбдіжәділқызы Ж.

Ең керемет саясаткер де, ең қуатты мемлекет те, тіптен менмін деген ұлттың өзі ақпаратсыз түк те емес. Бізге қажет деген оқиғаның барлығы дерлік тек ақпаратта өмір сүрмек. Журналистің ақпаратынсыз мұның барлығы – ештеңе де, ешнәрсе де емес, тек нөлге ғана тең болар еді.

Демек әлемді билеп төстейтін де, біреуге қару, енді біреуге дәру болатын да ақпарат деп топшылағанмыз жөн. Жер-жаһанда күніне миллиондаған ақпарат тарайды дер болсақ, соның қайсысы жалған, қайсысы нақты екенін елеп-ескеріп, анық-қанығын тексеру үшін бізге факты керек. Әр ақпараттың өзіндік негізі осы фактыден бастау алады. Олай болса фактысыз ақпарат ақпарат емес деген тұжырымдама жасауға болады.

Профессор М. К. Барманқұловтың тұжырымдамалары да осыған саяды. Білікті ұстаз ақпаратты ең маңызды күш ретінде ғана емес, сонымен қатар ең әлеуеті мол қару ретінде қарастырады.

Сонымен қоса Марат Кәрібайұлының «Телевидение: деньги или власть?» деген жас журналистерге арналған оқулығында телеақпаратты ең үлкен ақша табу құралы ретінде айта отырып, телехабарды таратушылардың мықты менеджер болу керектігін де тілге тиек ете кетеді.

Ақпараттың таратылуы мен оның берілуінде де арнайы тәсілдер болуы керек. Ол арқылы көрермен (тындарман, оқырман) берілген ақпаратты тез ұғынып қана қоймай, артынша соған сәйкес әрекет етуіне әкеп соғады. Яғни бұл ең біріншіден мықты идиологиялық – психологиялық қару.

XX ғасыр мен XXI ғасырдағы ақпарат таратудағы жылдамдық мүлдем салыстыруға келмейді. Өткен ғасырдың ақпараты халыққа ең аз дегенде 1-2 күнде жеткен болса, бүгінгі сәтте, заманауи техника мен ғылыми прогрестің арқасында әп сәтте, кемінде 1-2 минутта жетеді. Бұрындары ақпарат алушы оқиғаның болып кеткендігін білсе, қазір болып жатқандығын біледі. Көп жағдайда жылдам ақпарат тарату адамдар арасында үрей тудырып, оларды сабырсыздыққа әкелуі ықтимал. Бұл ақпараттық соғыс уақытында бастапқы топ үшін аса пайдалы болуы мүмкін.

Қорыта келе, өткен ғасыр мен қазіргі мезет арасында аз уақыт өтсе де ақпаратты беру тәсілдері мен оны алу тәсілдері өзгеріске ұшырап келеді. Тіптен оны тарату жылдамдығы мен қабылдаушыға әсері де арта түскен.

Десе де М.К. Барманқұловтың оқулығындағы кейбір тұжырымдар өз құндылығын жоймақ емес. Себебі, уақыт қанша өзгертуге тырысқанымен өзгеруге болмайтын дүниелер болады. Олар көбіне ұлттық идеология мен ұлттық құндылықты қамтитыны анық.

XX ғасыр теларнасындағы телеақпарат бүгінгі уақытта таратылар болса өзекті болмай қалуы да мүмкін. Қазір қолымызда ғаламтор бар. ал әлемдік тордағы ақпарат әр минут сайын емес, әр секунд сайын жаңарып тұрады. Бұл ғаламдық прогрестің бөлшегі. Бұл заман эволюциясындағы дамудың бір сатысы екені сөзсіз.

✓ XX ғасыр публицистикасы

Смақов Д.

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Ғылыми жетекшісі: ф.ғ.к., доцент Өзбекова Г.С.

Қазақ халқының дамуы мен алға жылжуында XX ғасырдың алар орны ерен. Өткен ғасыр еліміз үшін тек нәубет пен қайғының емес, қуаныш пен жақсылықтың ғасыры деп те атауымызға толық негіз бар. Ал енді осы XX ғасыр публицистикасын бірнеше кезеңге бөліп қарастыруға болар еді:

1900-1916 ж.ж. патша отарлығы кезіндегі публицистика;

1916-1920 ж.ж. азаматтық публицистика;

1920-1930 ж.ж. алғашқы кеңестік публицистика;

1930-1941 ж.ж. қуғын-сүргін публицистикасы;

1941-1946 ж.ж. ҰОС жылдарындағы публицистика;

1946-1954 ж.ж. соғыстан кейінгі публицистика;

1954-1985 ж.ж. қайта өрлеу және кеңестік публицистика;

1986-1988 ж.ж. тоқырау публицистикасы.

1989-1991 ж.ж. ұлттық сананың ояну публицистикасы;

1991-2001 ж.ж. Тәуелсіз Қазақстан публицистикасы;

2001-2003 ж.ж. демократия жолындағы публицистика;

2003-2010 ж.ж. заманауи публицистика;